

Başvuru Numarası	:2022/1663
Toplantı Tarihi/Sayısı	:2.5.2023/30
Karar Numarası	:2023/358
Başvuran	: İ.Ü.
Başvuran Vekili	:-
Adres	:-
Muhatap Kurum/Kişi	: Akşehir T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	:-

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru, başvuranın aldığı disiplin cezası sebebiyle haklarının kısıtlandığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

16/10/2022 tarihinde Selçuklu Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinden dönerken görevli jandarma personelinin kelepçeyi bol takması nedeniyle kelepçenin kolundan çıktığını, bunun üzerine firara teşebbüs nedeniyle hakkında soruşturma açıldığını, kelepçenin çıkması jandarma personelinin hatasından kaynaklanmasına rağmen başvurana disiplin cezası verildiğini, bu zamana kadar cezasını iyi halli olarak infaz ettiğini ancak yaşadığı olayın haklarını kısıtladığını iddia etmekte; gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Akşehir T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın rahatsızlığı nedeniyle tetkik ve tedavisi için 6/10/2022 tarihinde Konya Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine, diğer mahpuslardan ..., ... ve ...'nin ise tetkik ve tedavileri için Konya Beyhekim Devlet Hastanesine Kurum aracı ile götürülmeleri esnasında mahpus ...'nin pantolonundaki kemeri çıkartarak başvurana verdiği, başvuranın da ilk önce kemerin tokası ile kendi kelepçesini açtığı, daha sonra yanında bulunan mahpus ...'nin kelepçesini açmaya çalışırken araçta bulunan görevli jandarma komutanı ve infaz koruma memuru tarafından olayın kameradan tespit edildiği, bunun üzerine görevlilerin mahpusların buldukları bölüme geçerek mahpuslara tekrar kelepçe takıldığı,

b. Ring aracının kamera kayıt cihazındaki kayıt ile olayın doğruluğunun tespit edildiği,

c. Ayrıca, yapılan disiplin soruşturmasında başvuran hakkında Disiplin Kurulunun 21/10/2022 tarihli ve ... sayılı Kararı ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un disiplin cezalarını düzenleyen 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi gereğince 1 günden 10 güne kadar hücreye koyma disiplin cezası ile cezalandırılması gerektiği ancak mahpusun bu eylemindeki suç tarihi itibari ile kesinleşmiş, infaz edilmiş, yasal kaldırma süresi dolmamış disiplin cezası bulunduğundan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un disiplin cezalarını düzenleyen 48'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince bir üst ceza olarak 15 gün hücreye koyma disiplin cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği ifade edilmiştir.

4. Başvuran, yasal süresi içerisinde Kurumumuza yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(8) 9’uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(...)”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir. ...”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek,

araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. “Disiplin ve düzen, hapisane güvenliği ve topluluk yaşamının huzuru için gerekli olandan daha fazla kısıtlama yapılmadan sürdürülür.” (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, 70/175 , 17/12/2015, Kural 36.).

13. “Mahpuslar, aleyhlerine verilmiş disiplin cezalarının yargısal denetimini isteme olanağına sahiptir.” (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, 70/175 , 17/12/2015, Kural 41.4.).

14. Başvuran, görevli jandarma personelinin kelepçeyi bol takması nedeniyle kelepçenin kolundan çıktığını, bu durumun jandarma personelinin hatasından kaynaklanmasına rağmen disiplin cezası aldığını ve olay sebebiyle haklarının kısıtlandığını iddia etmektedir. Başvuranın iddialarına yönelik muhatap Kurum tarafından iletilen cevabi yazıda başvuran ve olay sebebiyle adı geçen diğer mahpusların tetkik ve tedavileri için hastaneye götürülmeleri sırasında olayda adı geçen ...’nın pantolonundaki kemeri çıkartarak başvurana verdiği, başvuranın ilk önce kemerin tokası ile kendi kelepçesini açtığı, daha sonra mahpus ...’nın kelepçesini açmaya çalışırken olayın kamera kayıtlarından tespit edilmesi üzerine görevlilerin mahpusların buldukları bölüme gelerek mahpuslara tekrar kelepçe takıldığı, yaşanan olay sebebiyle başvurana disiplin cezası verildiği ifade edilmiştir.

15. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Disiplin cezalarının niteliği ve uygulama koşulları” başlıklı 37’nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, ... yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde, eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir. ...”

16. 23/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu’nun “İnfaz hakimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“... Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ...”

17. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü” başlıklı 5’inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir. ...”

18. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” başlıklı 6’ncı maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“... İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda

infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır. İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. ...”

19. Başvuranın, görevli jandarma personelinin kelepçeyi bol takması nedeniyle kelepçenin kolundan çıktığı ve hakkında soruşturma açılarak disiplin cezası aldığı, jandarma personelinin hatası sebebiyle aldığı disiplin cezasının haklarını kısıtladığı iddialarına yönelik olarak muhatap Kurum tarafından iletilecevabi yazı ile kamera görüntüsü incelenmiştir. Ayrıca, başvuru konusuna ilişkin olarak verilen disiplin cezasının akıbetine dair belgelerin de Kurumumuza gönderilmesi talep edilmiş olup konuya ilişkin evrak, muhatap Kurum tarafından Kurumumuza gönderilmiştir. Başvuru konusuna ilişkin bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın kendisine verilen disiplin cezasına karşı Akşehir İnfaz Hakimliğine başvurduğu, Akşehir İnfaz Hakimliği tarafından ... Esas ve ... Karar sayıısı ile 28/11/2022 tarihinde itirazın reddine dair karar verilmesi üzerine başvuranın Akşehir Ağır Ceza Mahkemesine başvurduğu, Akşehir Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ... tarihinde ... D. İş. Numarası ile tekrar itirazın reddine dair karar verildiği belirtilmiş olup başvuranın İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı başvuruların reddedilmesi üzerine hakkında verilen disiplin cezasının kesinleştiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, yargı mercilerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlara ilişkin olan başvurunun, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci ve 67'nci maddeleri uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

02.05.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye